

Dobolyi Annamária

AZ INCZE LÁSZLÓ CÉHTÖRTÉNETI MÚZEUM KÉPZŐMŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNYE

A kézdivásárhelyi múzeum az 1970-es évek eleji szervezésekor elsősorban a kézművesiparra, a céhekre és az 1848–49-es szabadságharcra vonatkozó tárgyi és írásos emlékek összegyűjtésére összpontosított, nem volt szándékában képzőművészeti gyűjteményt létrehozni, mégis az évek folyamán úgy alakult, hogy egy gazdag kollekciónak ad otthont.¹ Így létrejött egy 549 képzőművészeti alkotásból álló értékes gyűjtemény. Ez a rendszeresen megszerezett időszakos tárlatok által valósult meg, majdnem teljes egészében a múzeumban kiállító képzőművészek nagylelkű adományainak köszönhetően.

A szervezők már a múzeum megnyitásakor az épület, az egykori városi tanácsház legszebb és legnagyobb termét, a ma is időszaki kiállításoknak helyet adó helyiséget tartják fenn képzőművészeti kiállításoknak. **Az első tárlatra** azokat a képzőművészeket kérték fel, akik Kézdivásárhelyen éltek, itt születtek vagy itt tanultak, illetve innen származtak el. Tizenhat képzőművész 38 alkotásából nyílt meg az első tárlat. A város szülöttjei: Incze István, Jakabos Imola, Kosztándi Jenő, Nagy Ervin és T. Várhelyi Imola mellett a múzeumavató tárlaton részt vettek azok is, akik diák éveiket itt töltötték: Bartos Gabriella, Bitay Zoltán, Brósz Irma, Dénes Etelka, Porzsolt Borbála, Tírnovan Vid és Walter Frigyes, akik itt kapták a pályaválasztáshoz az indíttatást. Kelemen András, Kinda Kálmán, Kosztándi Katalin később telepedtek meg Kézdivásárhelyen. Dezső Miklóst a leszármazottai révén tekintették a város „szülöttének”. Az első tárlat meghatározó volt, mert a kiállítók többsége a múzeumnak ajándékozta néhány alkotását. Volt olyan is, aki kifejezetten azzal a szándékkal ajándékozott, hogy egy később létrehozandó képtár alapjához járuljon hozzá adományával.²

Az első csoportos kiállítás után a művészeket a múzeum felkérte egy-egy egyéni kiállításon való bemutatkozásra is. Így az első években többnyire havonta nyitottak képzőművészeti kiállítást a nagyteremben. Ezek szervezésében néhai Incze László múzeumvezető mellett a helyi képzőművészeknek is

mindig fontos szerep jutott. A szervezők nem kérték a kiállítókat, hogy adományozzanak, ennek ellenére szinte mindenki adományozott emlékül egy-két munkát. A kézdivásárhelyiek vagy akik közel álltak a városhoz és a múzeumhoz, azok több alkotással, néha egész sorozattal ajándékozták meg az intézményt. Majd volt egy rövid időszak, amikor a múzeum – bukaresti utasításra – idegen céloknak kellett hogy átengedje a nagytermet, és nem adhatott helyet ezeknek az időszakos kiállításoknak, így 1986-tól 1989-ig a képzőművészeti tárlatokat a művelődési házban szervezték meg.

A leltárkönyvben szereplő 549 képzőművészeti tárgyból 512 adományként, 37 pedig vásárlás útján került a múzeum gyűjteményébe. Utolsó vásárlásra 1981-ben került sor, azóta csak adományok révén gyarapodott a gyűjtemény. Nem rangsorolásként, de a következőkben megemlítünk néhány adományt és vásárlást.

*

Az elsők között az egyik legnagyobb adomány **Incze István** festőművésze volt, aki Marosvásárhelyről kétszer is eljött egyéni kiállítással. Id. Incze István Kézdivásárhelyen született, de tanulmányai elvégzése után, 1935-ben véglegesen Marosvásárhelyen telepedett le, ott alapított családot, tanári és művészi alkotói munkássága ott bontakozott ki. Festészetére a francia posztimpreszionisták mellett mindenekelőtt Van Gogh művészete hatott. A hetvenes évektől egyre többször töltötte nyarait szülővárosában, Kézdivásárhelyen, amelynek megfestette jellegzetes udvartereit, műemlék épületeit, és az ezeket megőrkítő 39 olajfestményét később a kézdivásárhelyi múzeumnak ajándékozta. Óhaja az volt, hogy munkái állandó kiállításon szerepeljenek.³ Helyszűke miatt a múzeum ezt nem tudja vállalni, azonban amikor csak alkalom adódik, időszakos kiállításon bemutatja a festőművész alkotásait. Műveinek kiállítását fontosnak tartjuk nemcsak művészi, hanem dokumentumértékük miatt is. Alkotásai bizonyítják, hogy az Erdély Van Goghjának becézett festő a friss színekhez vonzódik,

¹ A gyűjteményről Incze László 2006-ban az *Erdélyi Művészet* c. folyóiratban egy ismertetőt közölt. (INCZE László 2006.) Jelen tanulmány ezt igyekszik kiegészíteni az utóbbi évek gyűjtéseivel,

szakmai tapasztalatával és összegzésével.

² INCZE László 2012, 187.

³ ILCM, It, *Képzőművészeti anyag, adományok* dosszié.

a fényhez, a levegőhöz, a változóan napfényes tájhoz, reggeltől estig és tavasztól télig.

A festő családjával a múzeum mai napig tartja a kapcsolatot, legutóbb 2018 októberében az Incze család kiállítását szervezte meg, ahol a kézdivásárhelyi közönség együtt láthatta néhai id. Incze István festőművész, Inczéné Sárkány Ilona iparművész (a festő felesége), ifj. Incze István fotóművész (a festő fia) és Incze István Botond festőművész (a festő unokája) alkotásait.

A képzőművészeti gyűjteményben a legtöbb alkotás a kovásznai születésű **Brósz Irma** festőművészé. Ő is már az első évben, 1972-ben kiállított a nagyteremben, ekkor a *Komor tölgy* című pasztellképét adományozta a múzeumnak. Ma már összesen 148 alkotását őrzi a múzeum. Ebből 143 adományként (59 festmény és 84 grafika), illetve végrendelet útján került a birtokunkba, 5 festményét pedig az örökösétől vásárolta meg a múzeum. 1976. április 29-én kelt végrendeletében Ferenczy Júliát hatalmazta fel, hogy belátása szerint ajándékozzon munkáiból múzeumoknak és magánszemélyeknek is. Kívánsága az volt, hogy műveiből rendezzenek emlékkiállítását, így a múzeum 1980-ban meg is szervezte egy első emlékkiállítását. Azóta többször szerveztünk tárlatot a gyűjteményből Kézdivásárhelyen, és 2011-ben a művész nő szülővárosába, Kovásznára is elvittünk egy kisebb válogatást.

Hogyan került ekkora Brósz Irma-hagyaték éppen a kézdivásárhelyi múzeumba? Ebben nagy szerepe volt néhai Incze Lászlónak, a kézdivásárhelyi múzeum egykori vezetőjének, aki nagyon jó kapcsolatban volt a művésznővel, és már az intézmény 1972-es megnyitásakor két kiállításának is helyet biztosított, először egy csoportos, majd később egy egyéni kiállítására is sor került egy év leforgása alatt. De a művésznő ezt követően is élete végéig, többször felkereste a múzeumot, és gyakran váltottak levelet is néhai Incze Lászlóval.⁴ Így került a múzeumba többek között az egyik legismertebb palettás önarcképe, valamint kolozsváriakról készült számos portré.

Utóbbiakról, amint azt a kézdivásárhelyi múzeum tulajdonában lévő munkák tükrözik, nagyon sok szénrajz tanulmányt is készített. Ezek a tanulmányok, vázlatok sokkal oldottabbak, szabadabbak, mint olajfestményei. Talán ő is érezte azt a nehézséget, amely olajmunkáira jellemző, ugyanis később már alig fest olajképeket, élete utolsó húsz évében teljesen áttér az egyéniségének jobban megfelelő pasztellfestésre. Ekkor már kedvenc műfaja a tájkép – a portrék és a virágcsendéletek mellett. Pasztell tájképein leggyakrabban a Kolozsvár melletti Hója-erdő

részletei tűnnek fel, de hazalátogatva gyakran kereste fel a közeli hegyvidékek festői tájait, Bálványosfürdő, Tusnád, Kovászna környékét. Tájképeit mélyzöld színek, kékes-lilásba játszó színek uralják. A pasztell festészeti és nem vázlatkészítő grafikai technikának tekintette. Munkáin elsődleges szerepe a színeknek van, a rajz csupán másodlagos. Virágcsendéletein bátrabban használja a színeit, teljes színskálát érvényesít rajtuk.

Gy. Szabó Béla kolozsvári grafikus Ferenczy Júliával közös tárlatot rendezett nálunk 1973-ban. Ennek emlékére készített a múzeum számára egy helyi témájú fametszetet. Később végrendeletében hagyott ránk 10 alkotást (öt pasztellképet és öt szénrajzot), egy munkája pedig a Brósz Irma-hagyatékkal került hozzánk. 2010 júliusában Gy. Szabó Béla hagyatékának jogutódjától, Ferenczy Miklós lelkészától újabb 35 alkotást kapott a múzeum: 6 fametszetet, 4-4 nagy- és kisméretű pasztell, 4 nagyméretű szénrajzot, 16 kisméretű szénrajzot és 1 tusrajzot. Tájakat, embereket, kortársainak és korának arcát örökíti meg vésővel, szénrel és pasztellkrétával. Fametszeteire – ahogy ő is vallja – jellemző valami puritánság. Metszetein olyan témát választ, amelyet festményen vagy akvarellen is nehéz lenne megfogni: a fény, a víz, a köd, a természet ábrázolását. Az évek alatt technikája egyre inkább finomodik, gazdagodik. Alkotásai kétszínű voltakban is színesnek hatnak, akár egy finom impresszionista festmény. A szén- és pasztellmunkákon nincs meg az a mérnöki pontosság, mint ami a metszeteire jellemző. Ugyanakkor nagyon festőien kezeli ezt a technikát is. Elsatírozások, beleradírozások, ujjal való elkenések jellemzik, melyek külön drámai hatást eredményeznek.

Forró Antal kézdimartonosi születésű kolozsvári festőművésznek 1974-ben rendezett a múzeum egyéni kiállítását, akkor két pasztellképét ajándékozta a múzeumnak. 1999-ben Forró Ágnes édesapja emlékére rendezett kiállítását a saját és a Forró Antal műveiből. A művész halála után, a 80-as években Veress Zoltán a család óhaját tolmácsolva fel is ajánlotta a kézdivásárhelyi múzeumnak az örökség egy részét, azzal a feltétellel, hogy állandó képtárban kerüljenek bemutatásra. Ennek a feltételnek a múzeum akkor nem tudott eleget tenni, és az adományozás elmaradt.⁵ Az 1999-es közös kiállítás után azonban újabb 30 Forró Antal-művel gazdagodott a gyűjtemény. Pasztellképei és szénrajzai központjában a székelyföldi táj és a székely ember portréja emelkedik ki. Művészete – ahogy a művész egyik barátja, Veress Zoltán író is mondja – örök visszatérés a szülőföldhöz, gyökerekhez, a tájhoz, a természethez, az emberhez,

⁴ DOBOLYI Annamária 2011, 13.

⁵ INCZE László 2012, 197.

a maga ősi egyszerűségében és tisztaságában. Rajztudása szinte „reflexmozgás”, szín és rajz egységet alkot művein, rajzolva fest és festve rajzol.

A helyi képzőművészekről is van néhány alkotás a gyűjteményben. Vetró András szobrászművésznek 6 alkotást köszönhetünk (négy mellszobor és két dombormű), közülük 4 munka a helytörténeti állandó kiállításon látható. Feleségének, Vetró Bodoni Zsuzsa grafikusnak egy alkotását őrzi a múzeum. Kosztándi Jenő festőművésztől 3 olajfestményt, Kosztándi Katalintól egy akvarellt, Vajna László K. festőművésztől egy akrillképet és Sárosi Csaba grafikusától két grafikát raktározunk. A helyi képzőművészek, mint az említett alkotók vagy Sárosi Máttyás-Zsolt grafikus, állandó szakmai támogatói és segítői a múzeumban szervezésre kerülő képzőművészeti kiállításoknak. A Kosztándi-házaspárnak Hegedűs Ferenc vállalkozó jóvoltából saját galériája van, de a többi képzőművész alkotása is megérdemelne egy állandó kiállítást.

Van olyan **nem helyi alkotó** is, akinek többször volt egyéni vagy csoportos kiállítása a múzeumban, így **több alkalommal** volt lehetősége adományozni, és meg is tette, mint például Bartos Jenő, Deák M. Ria, Deák Barna, Kovács Géza, Palásti Erzsébet.

Tornay Endre sepsiszentgyörgyi szobrászművésznek 1976-ban volt kiállítása a múzeumban. Adománya révén 7 leányfej (egy kő, két gipsz és négy terrakotta) került a gyűjteményünkbe. Walter Frigyes nagybányai festőművész, grafikus egyéni kiállítással nem tudott diákéveinek városában bemutatkozni, de az első csoportos tárlatra 3 és a kantai gimnázium 300. évfordulójának tiszteletére rendezett kiállításunkra 2 linóleummetszetet küldött, így 5 alkotását őrzi a múzeum.

A gyűjteményben adományaival T. Várhelyi Imola nagybányai festőművész 4 akvarelllel, Cseh Gusztáv kolozsvári grafikus 4 metszettel, Szócs Ágnes kézdivásárhelyi grafikus 3 metszettel, Márton Árpád csíkszeredai festőművész 2 akvarelllel és egy temperával, Botár Edit kolozsvári festőművész 3 akvarelllel van jelen. Mindenik művésznek volt egyéni kiállítása a múzeumban.

Sövé Elek csíkszeredai festőművésznek ugyancsak 3 munkáját őrzi a múzeum, 2 pasztellképe ajándék, egy olajfestménye vásárlásnak köszönhető. Hasonló a helyzet a Petrovits István sepsiszentgyörgyi szobrászművész alkotásaival is, 3 gipsz domborműve közül 2 ajándék, egy vásárlás útján jutott a múzeum birtokába. Két munkájával van jelen a gyűjteményünkben Cs. Erdős Tibor kolozsvári, Dénes Etelka kolozsvári, Kisgyörgy Tamás sepsiszentgyörgyi,

Sylvester Győző petrozsényi, Vinczeffy László, Péter János és Baász Imre sepsiszentgyörgyi művész.

A következő **művészeknek egy-egy alkotása** azáltal került a gyűjteménybe, hogy egyéni tárlatuk után emlékül hagyták a múzeumnak, sokan azzal az óhajjal, hogy létesüljön egy képtár vagy egy állandó képzőművészeti kiállítás, ahol a közönség megismerhette műveiket: Albert László, Ábrahám Jakab, Árkossy István, Balázs József, Balogh Péter, Beczássy Antal, Benczedy Sándor, Bene József, Borbély Sándor, Csutak Levente, Damó István, Fazakas Tibor, Hervai Zoltán, Incze Ferenc, Jakabos Olsefszky Imola, Jeney Lám Erzsébet, Brian Johnson, Józsa Nemes Irén, Kósa Huba Ferenc, Koszta Ervin, Maszelka János, Miklóssy Mária, Nagy Ervin, Nagy Lajos, Olariu Iulian, Pallos Sch. Jutta, Paulovics László, Petrescu Mihail, Szántó Szilárd, Törös Gábor, Urmai Ungurán László, Vetró Artúr, Walner Günther, Zsigmond Aranka.

Az 1970-es évek elején a **Kovászna Megyei Művelődési Tanács** saját költségvetéséből néhány alkotást megvásárolt, és a kézdivásárhelyi múzeumnak utalta át. Így került a múzeum gyűjteményébe Porzsol Borbálának két és Zolcsák Sándornak egy festménye, Plugor Sándornak 14 metszete és egy festménye, Gaál Andrásnak két akvarellje. Ezek az alkotások azért kerülhettek a kézdivásárhelyi múzeumba, mert a művészeknek volt egyéni kiállításuk nálunk. Különösen Plugor Sándor ápolott jó kapcsolatot a múzeummal, ez abban is megmutatkozott, hogy a művész az intézmény megnyitásakor elkészítette a város főterének kiterített grafikai lenyomatát, és ez az ábrázolás került a Sylvester Lajos és Incze László által a 70-es évek elején szerkesztett *Kézdivásárhely* című kiadvány⁶ borítólapjára is.

Szintén a Művelődési Tanács vásárlásai révén kapott a múzeum 7 olyan művésztől is egy-egy munkát, akiknek nem volt egyéni kiállítása a múzeumban: Drócsay Imre, Izsák Márton, Simon Györgyi, Flámându Horea, Micos Elvira, Pinte Vasile és Velcescu Cornelia. Lehet látni, hogy a vásárlásnál és válogatásnál sok esetben a „szocialista realizmus” eszmeisége és elvárásrendszere érvényesült.

Az utóbbi években **Hegedűs Ferenc és Szarvadi Loránd magánvállalkozók Bálványoson szervezett képzőművészeti tábora** neves képzőművészeket szólít meg. Néhány, ebben a táborban kiállító művész, akinek támogatással volt egyéni kiállítása a múzeumban: Bartos Jenő festőművész, Anastasia Vdovkina képzőművész, Egri András festőművész és Gaál András grafikus, festőművész.

⁶ SYLVESTER Lajos – INCZE László 1972.

*

A múzeum gyűjteményében található továbbá 7 darab, báró **Szentkereszty Stefánia** által festett nagyméretű olajfestmény. Ezek az alkotások művészettörténeti szempontból talán nem annyira kiemelkedők vagy elismertek, azonban a bárónő állandó jótekonyságra szentelt életét, munkásságát jól tükröző festmények, helytörténeti szempontból igen jelentősek. Egy 2013-as kutatás során sikerült összeírni a bárónő jelenleg fellelhető 19 képzőművészeti alkotását, amelyből tizenkét darab egyházi, hét darab pedig a múzeumi gyűjteményben található. Zömében bibliai témájú festményeket másolt, de a fennmaradt munkák között találunk két tájképet, három csendéletet és egy életképet is. Egy ilyen „újrateremtés” során a bárónőnek módja nyílt rá, hogy részletről részletre elmélyedjen a kiválasztott alkotás színkezelésében, technikájában, képi gondolkodásmódjában, festészeti tudása pedig egyre inkább tökéletesedett, amint a különböző korok igazán nagy művészeinek ecsetvonásait „leutánozta”.

Érzelkelhető, hogy a múzeum képzőművészeti anyaga sokrétű, **vegyes műfajú és technikájú** alkotások kerültek be a kollekcióba. Gyűjtőköre elsődlegesen az **erdélyi kortárs képzőművészet** alkotásai, azon belül is leginkább a kortárs megyei, illetve a városhoz, megyéhez kötődő alkotók festményeinek, grafikáinak, plasztikáinak gyűjtése. Nem egy régi kollekció, de megpróbál az utóbbi négy évtized erdélyi, azon belül is leginkább a székelyföldi képzőművészeti életről átfogó képet adni. Észrevehető, hogy az 1970-es évek elejétől a dekorativitás és a formai stilizálás irányába mozdulnak el a művészek, enyhül a korábbi erős szocreál hatás. A család, az érzelmi kötelék, a falusi élet, a természet szépsége és jelenségei jelenítődnek meg az alkotásokon. Tájképek, portrék, csendéletek, irodalmi művek illusztrációi jellemzik az 1970–1980-as évek gyűjteményünkben szereplő alkotásait.

*

Az utóbbi tíz esztendőben évente átlagosan 5-6 képzőművészeti tárlatnak ad otthont a múzeum, megőrizve a három, már hagyományosnak mondott időszak kiállítását: a március 15-i ünnepi tárlatot, a gyerekrajzkiállítását és az Incitato művésztábor zárókiállítását.

Ezek közül a legrégebbi a **Nagy Mózes Elméleti Líceum rajztagozatának tárlata**, amelyet most már hagyományos minden év májusában szervez meg a múzeum az iskola képzőművész pedagógusával. A múzeum fenállása óta csupán 5 alkalommal maradt el a kiállítás: 1977-ben a földrengés akadályozta meg a diákok felkészülését, 1986–89 között a korábban említett bukaresti rendelkezések miatt.

A rajztagozat 2012-ben ünnepelte fennállásának 40. évfordulóját, amikor a múzeum és az iskola egy visszaemlékező, ünnepi kiállítást szervezett, a régi diákoktól kérve kölcsön egykori alkotásokat. Az elmúlt több mint négy évtized a kézdívasárhelyi rajztagozat nemcsak alkotói pályára készítette fel a diákokat, hanem kinevelt egy szépre és művészetekre érzékeny közösséget. Háromszéki képzőművészeink közül is sokan a rajztagozat tanítványai voltak. Felnőtt két nemzedék, amely érti, kedveli a művészetet, és van, aki műveli is a képzőművészet valamely ágát. Ha nem is lett mindenkiből képzőművész, többen műzeumbarát, kultúrát támogató felnőttek lettek.

Mivel a múzeum a megnyitása óta gyűjti az 1848–1849-es forradalom relikviáit, így érthető, hogy az 1989-es változásokat követően megnő az 1848-as eseményeket, személyeket, emóciókat megjelenítő képzőművészeti alkotások száma is. Az 1989-es forradalom eseményeit követően – hosszú szünet után – a kézdívasárhelyi múzeum időszakos kiállítótermében a március 15-i ünnepi tárlat volt az első képzőművészeti kiállítás. Hiszen 1985 végén megtiltották, hogy a múzeum nagyterme időszakos kiállításoknak adjon helyet, így 1986-tól 1989-ig ezek rendezését a városi művelődési házban működő Ifjúsági Klub vállalta fel. A **március 15-i ünnepi tárlatot** 1990-től szervezi meg a múzeum. A kiállítás lejárta után a kiállított alkotást számos művész a múzeumnak adományozza, ennek köszönhetően gyarapodtunk például Deák M. Ria, Deák Barna, Hervai Zoltán, Vetró András műveivel. Az első március 15-i ünnepi tárlat Incze László, a kézdívasárhelyi múzeum akkori vezetője és a kézdívasárhelyi képzőművészek közös szervezésében jött létre. Ekkor az öt helyi képzőművész: Kosztándi B. Katalin és Kosztándi Jenő festőművészek, Vetró Bodoni Zsuzsa grafikus, Vetró András szobrász és Sárosi Csaba grafikus mellett kiállított a kézdívasárhelyi születésű, ekkor már Sepsiszentgyörgyön tevékenykedő Vargha Mihály szobrászművész és a csernátони születésű, akkor Torján tanító, azóta Kolozsvárra telepedett Székely Géza festőművész. Alig pár évre rá a kiállítók köre kibővült, 1994-től kezdődően a kiállító képzőművészek száma folyamatosan nőtt, kezdetben sepsiszentgyörgyi alkotók, később pedig brassói, csíkszeredai és marosvásárhelyi képzőművészek is kiállítottak. Incze László nyugdíjba vonulása után, 2001-től Dimény Attila múzeumvezető vette át a kiállítás szervezését, folyamatosan maga mellett tudva a kézdívasárhelyi művészek támogatását. Az intézményvezető munkáját az utóbbi években Dobolyi Annamária, a múzeum művészettörténésze segíti. Ezekben az években 30–38 elismert képzőművész tisztelte meg évente 1-2 alkotással a kiállítást.

A harmadik, rendszeresnek mondható időszak kiállításunk az **Incitato Művész Tábor zárókiállítás**, amelynek 1997 óta minden év júliusában otthont ad a múzeum. Az utóbbi négy évben a tábor szervezői a kiállítás lejártaival 1-1 alkotással gyarapították az intézmény képzőművészeti gyűjteményét. (Ilyenek például a Sajgó Ilona: *Napvirág*; Dimény András: *Búcsú*; Vetró B. Sebestyén András: *Déli báb*; Orth István: *Hurrá, vakáció!*)

*

Összegzésként: a kézdivásárhelyi múzeum képzőművészeti gyűjteménye egyidős a mai múzeum megalakulásával. 1973–1982 között Incze László munkáját Jánó Mihály művészettörténész segítette. 1983-tól Jánó Mihály a sepsiszentgyörgyi képtár vezetője lesz, aki távozása előtt a kézdivásárhelyi képzőművészeti gyűjtemény teljes anyagát átnézi, leírócéduláit kiegészíti. Ezt követően a gyűjtemény gyarapodását biztosító múzeumi tevékenységet az intézmény vezetői, Incze László, majd Dimény Attila szervezték. 2005-től újra sikerült művészettörténészt is alkalmazni, aki ezt segítheti. 2010 folyamán a régi raktárhelyiségből új, megfelelő páratartalmú és hőmérsékletű terembe helyeztük át az alkotásokat. Ugyanakkor, ebben az időszakban korszerűsödött

a nyilvántartási rendszer, és sikerült megvalósítani a teljes anyag tudományos felmérését. A múzeum 40 éves évfordulójára a raktáron lévő képzőművészeti anyagból egy válogatást mutattunk be, amelyet tervezünk időközönként megismételni. Jelenleg a gyűjteményünket képező 549 képzőművészeti tárgy közül 263 grafika, 244 festmény, 34 szobrászati alkotás (25 szobor és 9 dombormű), 3 textil, 2 tűzzománc, 2 porcelán váza és 1 fénykép.

Képzőművészeti kiállításaink célja, hogy megfelelő, hagyományos értékeket felmutató tárlatoknak adjon helyet, ahol egy kiállítással vagy emlékkiállítással a múzeum helyi és idegen látogatóival elismert, helyi vagy valamiért a város, múzeum életéhez közelálló képzőművészeknek biztosítson bemutatkozási felületet. Az elmúlt időszak mind erről tanúskodik, és a továbbiakban is ezt szeretnénk fenntartani és folytatni. A gazdag képzőművészeti anyag kinötte a raktárhelyiséget, ugyanakkor számos alkotás közülük állandó kiállítóhelyet érdemelne. Képtár létesítése a városban nemcsak azért indokolt, mert a gyűjtemény a látogatók elől elzárva, raktárban őrizve nem tölti be hivatását, hanem azért is, mert ilyen körülmények közt a képzőművészeti részleg nem igazán számíthat újabb adományokra.

Dobolyi Annamária – Incze László Céhtörténeti Múzeum, Kézdivásárhely, 10. udvartér, RO-525400; dobolyiani@yahoo.com

Levéltári források

Incze László Céhtörténeti Múzeum, Kézdivásárhely (ILCM)
– Intézményi Levéltár (It): *Képzőművészeti anyag, adományok* dosszié

Irodalom

DOBOLYI Annamária

2011 Brósz Irma emlékkiállítás, *Erdélyi Művészet*, XII/3, 12–15.

2013 *Szentkereszty Stephanie képzőművészeti tevékenysége*, in: Tóth Szabolcs Barnabás (szerk.): *Szentkereszty Stephanie emlékkönyv*, Háromszék Vármegye Kiadó, Sepsiszentgyörgy, 137–158.

INCZE László

2006 A kézdivásárhelyi múzeum képzőművészeti gyűjteménye, *Erdélyi Művészet*, VII/3, 13–19.

2012 *A rendtartó székely város*, Polis Könyvkiadó, Kolozsvár.

MURÁDIN Jenő

1980 *Gy. Szabó Béla*, Kriterion Könyvkiadó, Bukarest.

SYLVESTER Lajos – INCZE László

1972 *Kézdivásárhely*, Kovászna megye szocialista művelődési és nevelésügyi bizottsága – Kézdivásárhelyi Múzeum (szerk. Sylvester Lajos – Incze László), Sepsiszentgyörgy.

TÓTH Béla

1978 Gy. Szabó Béla művészete, in: Dankó Imre (szerk.): *Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Közleményei, 1978*, Debrecen, 1–40.

Colecția de artă plastică a Muzeului de Istorie a Breslelor „Incze László”

(Rezumat)

În colecția Muzeului de Istorie a Breslelor „Incze László” din Târgu Secuiesc se află 549 obiecte de artă, care în majoritate au fost donate muzeului de către artiști care au avut expoziție personală pe parcursul anilor. Studiul de față prezintă pe scurt această colecție, punând în evidență câteva lucrări importante. Începând cu deschiderea muzeului (1972), sala mare devine sala unde sunt organizate expozițiile temporare de artă plastică, unde pe parcursul anilor expun artiști cu renume, din Transilvania. La prima expoziție de grup au fost invitați artiști care s-au născut, au învățat sau au avut atelier în Târgu Secuiesc. După această expoziție, artiștii au fost invitați pentru expoziție individuală.

În ultimii ani, muzeul organizează în fiecare an 5-6 expoziții de artă plastică, celelalte având altă tematică (istorie, etnografie). În fiecare martie are loc expoziția comemorativă de 15 martie, unde expun artiști maghiari din județul Covasna și Brașov, etc. La mijlocul lunii iulie este organizată expoziția Incitato, din colecția taberei de artă de la Băile Bálványos, care în fiecare an are ca temă calul.

Colecția de artă plastică a muzeului nu este o colecție veche, totuși oferă o imagine cuprinzătoare privind ultimele patru decenii ale artei din Transilvania, mai cu seamă privind viața artistică din Secuime.

The Art Collection of the “Incze László” Museum of Guilds’ History

(Abstract)

The art collection of the “Incze László” Museum of Guilds’ History contains 549 objects, which were mostly donated to the museum by artists who had personal exhibitions here over the years. This study presents this collection, highlighting some important works. Ever since the opening of the museum in 1972, the great hall of the building has regularly housed temporary visual arts exhibitions, displaying the works of numerous renowned artists from Transylvania. The museum’s first group exhibition consisted of works created by artists who were born, schooled or had an atelier in Kézdivásárhely/Târgu Secuiesc. Afterwards, the museum organized personal exhibitions for these artists.

In each of the the last years, the museum organized 5-6 art exhibitions. There are two thematic exhibitions which are organized annually: a commemorative exhibition on March 15 for Hungarian artists mainly from Kovászna/Covasna and Brassó/Brașov Counties and the mid-July Incitato exhibition where the creations of the Bálványos art camp’s participants (which invariably have the horse as their subject) are displayed. While the museum’s art collection is not an old one, it gives a comprehensive picture of the last four decades in the art life of Transylvania in general and, within that, of the Székelyföld region in particular.